

Älgstammens utveckling i Norrbotten 2010 – 2024

För att följa älgstammens utveckling genomförs varje jaktsäsong den så kallade älg-obsen av jägarna. Här noterar de varje älg som ses under jaktens sju första dagar under september månad samt antal jägare som är ute i skogen och under vilken tid jakten bedrivs. Genom detta kan man räkna ut hur mycket älg som ses för varje timme en jägare befinner sig i skogen, en s.k. ”mantimme”. Detta ger en mängd värdefulla underlag för att bedöma älgstammens utveckling i området

Rapporteringen sker i första hand via datasystemen viltdata.se alternativt jaktrapport.se

I Norrbotten ges fortfarande också möjlighet att skicka in rapporter via vanlig post, även om detta minskar för varje år.

Älg-obsen är en kvalitetsgranskad inventeringsmetod som har genomgått en mängd vetenskapliga granskningar genom åren. Den utgör en basmetod i dagens älgförvaltning och är en grundförutsättning för den beräkning som görs av SLU kallad Lst-moose.

Älg-obsen är inte primärt en inventeringsmetod för att beräkna antalet älgar i markerna. Den visar istället på trender i älgstammen vad gäller hur många älgar som finns, fördelning av tjur och kor samt hur mycket kalv som finns under inledning av jakten. I första hand görs jämförelser inom ett område över flera år. Det är inte helt självklart att jämförelser kan göras mellan olika områden.

För att älg-obsen ska ge ett stabilt statistiskt underlag behöver man ha som lägst runt 5000 ”mantimmar” att räkna med. Områden med färre rapporterade timmar ger ett osäkrare resultat.

För att få ett så bra underlag som möjligt finns det vissa grundläggande saker att tänka på:

1. Rapporteringen bör ske löpande under jaktperioden för att inte missa några uppgifter
2. Det är viktigt att notera alla observerade älgar enligt reglerna och sedan notera vilka av dessa som har fällts
3. Ju mer korrekt man anger antalet deltagande jägare respektive dag samt jaktdagarnas längd, ju bättre blir resultatet

En mer detaljerad instruktion om älg-obs finns att läsa på viltdata.se via denna länk:

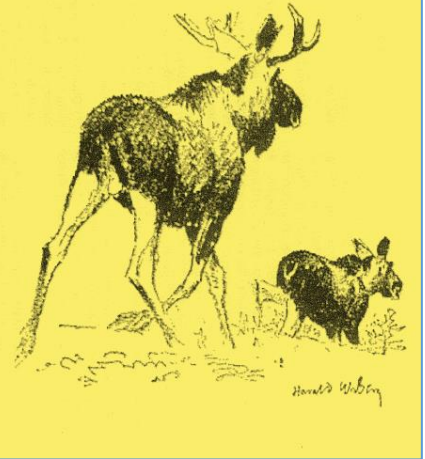
<https://www.viltdata.se/wp-content/uploads/2019/09/%C3%84lg-och-kronobs-NY.pdf>

När vi utläser älg-obsen vintern efter genomförd jakt så måste man också beakta att älg-obsen gjordes under tidig september på en i princip ojägad älgstam. Efter det har en hel jaktsäsong genomförts som har påverkat antal och sammansättning. Resultatet i älg-obsen visar alltså i första hand hur älgstammen påverkades av den föregående säsongens jakt och resultaten ska ses som trender över längre tid

Följande sammanställning visar älgstammens utveckling i Norrbotten under säsongerna från 2011 till 2024. Det är enbart tack vare jägarnas insatser med att samla in och rapportera sina data från jakten som denna sammanställning och redovisning är möjlig.

Älgobs och rovdjursrapport

för inventering av älgstammens och rovdjurens utveckling genom systematisering av jägarnas observationer

De som gör jobbet i jaktlagen med denna sammanställning förtjänar ett stort tack.

Norrbotten delas in i sex älgförvaltningsområden där en älgförvaltningsgrupp sätter upp planer och mål för avskjutningen samt följer upp dessa mål. Här utgör älg-obsen en grundsten i denna uppföljning. För Norrbottens del är förvaltningsområdena stora och därför finns möjligheter att dela upp resultaten från älg-obsen i älgförvaltningsområdena till delområden utan att förlora säkerheten i resultaten. På detta vis kan vi se utvecklingen av älgstammen på en finare skala vilket är viktigt för den lokala förvaltningen.

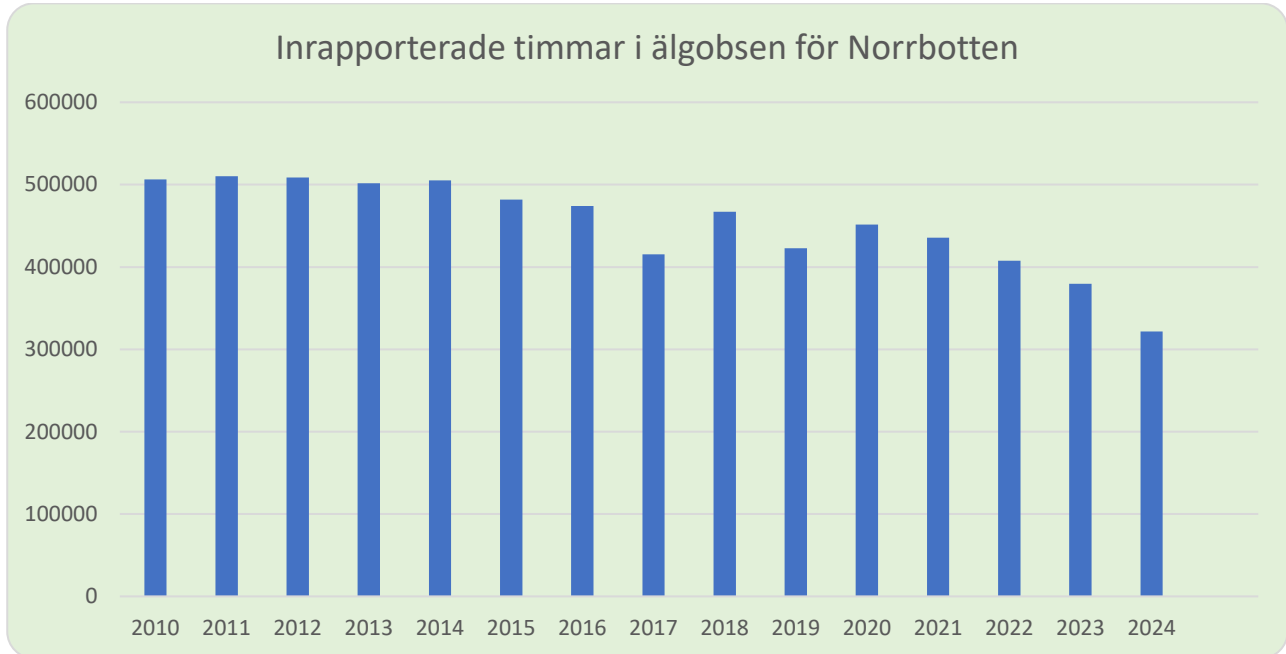

Karta över Norrbotten med älgförvaltningsområden (ÄFO) samt delområden

Antal timmar som är inrapporterade i systemet har tidigare varit relativt konstant under åren men en vändande trend sedan 2014 inger en viss oro över resultatets säkerhet även om antal timmar i redovisningarna fortsatt är klart över 5000. Orsaken till den vändande trenden är oklar men beror troligen på en rad samverkande faktorer. En vändande älgstam och färre aktiva jägare då älgstammen minskar samt en lägre jaktintensitet under september månad samt för 2024 en mycket varm inledning av jakten vilket ledde till korta jaktdagar i inledningen av inventeringsperioden ger sammantaget en fortsatt vändande trend i antal inrapporterade timmar. Vi ser inte att vi tappar inrapporterade jaktlag i någon större utsträckning. Nivån på drygt 320 000 timmar för 2024 är en fortsatt minskning men ger ändå ett stabilt statistiskt underlag. Samtliga ÄFO klarar nivån på 5000

mantimmar utan problem, däremot finns vissa delområden som måste hanteras med viss försiktighet då inrapporterade timmar är för få. Några delområden har de senaste åren slagits samman för säkrare statistik.

VI RÄKNAR OBSERVATIONER – INTE ANTALET ÄLGAR!

Observerade djur		
Art	Typ	Antal
Älg	Tjur	3
Älg	Ko med 1 kalv	2
Älg	Kalvlös Ko, kviga	1

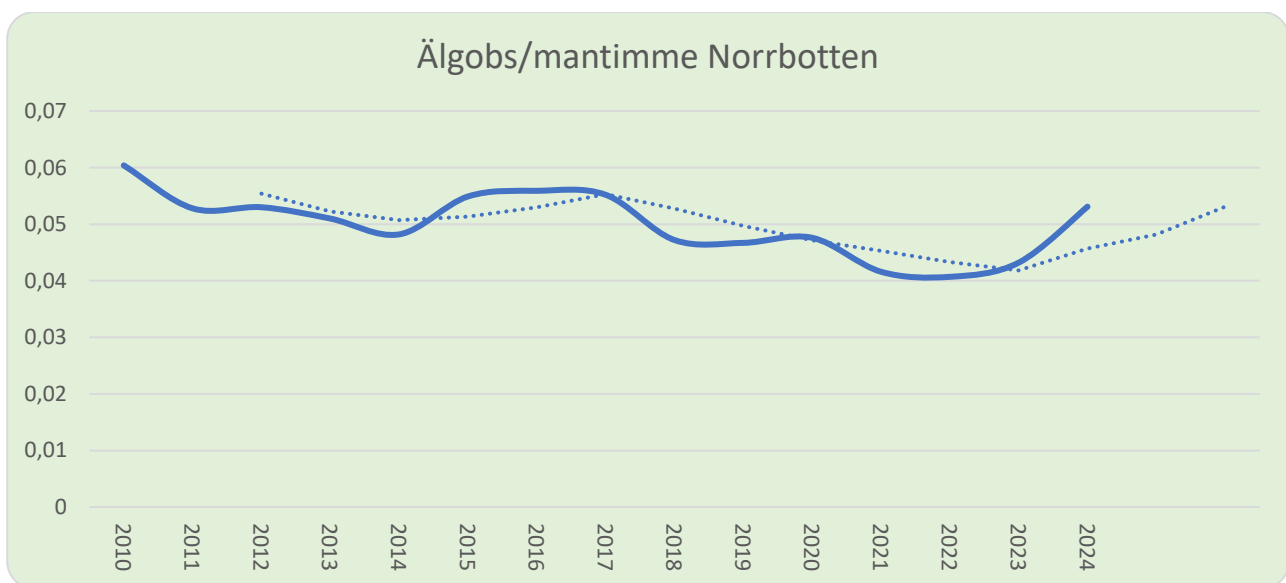
Varav skjutna

6 Älgobs – Instruktion för jaktlaget

Nivån på älgstammen

Utvecklingen av länets älgstam har varit vikande sedan tidigt 2000-tal till följd av en uttalad inriktning och gemensamt satta planer för att sänka älgstammen. Bra och dåliga år för kalvsättningen gör att utvecklingen inte är helt linjär, men trenden är tydlig. Stammen minskade redan före den nya förvaltningen inleddes och stammen har nu minskat med runt en tredjedel de senaste tolv åren. En medveten återhållsamhet bland jägarna tyder ändå på att den nedgången bromsats upp de senaste åren. Årets avskjutning upplevs också återhållsam, främst vad gäller avskjutningen av vuxna kor, vilket gör att mycket talar för att den tydliga sänkningen nu har vänt uppåt. Detta har eftersträvat av många jaktlag och fyllnadsgraderna i avskjutningsmålen har varit låga under ett antal år vilket tyder på att jägarna inte fullt ut accepterat de satta målen. Norrbotten är ett stort län och utvecklingen ser olika ut i olika delar av länet vilket vi visar senare i rapporten.

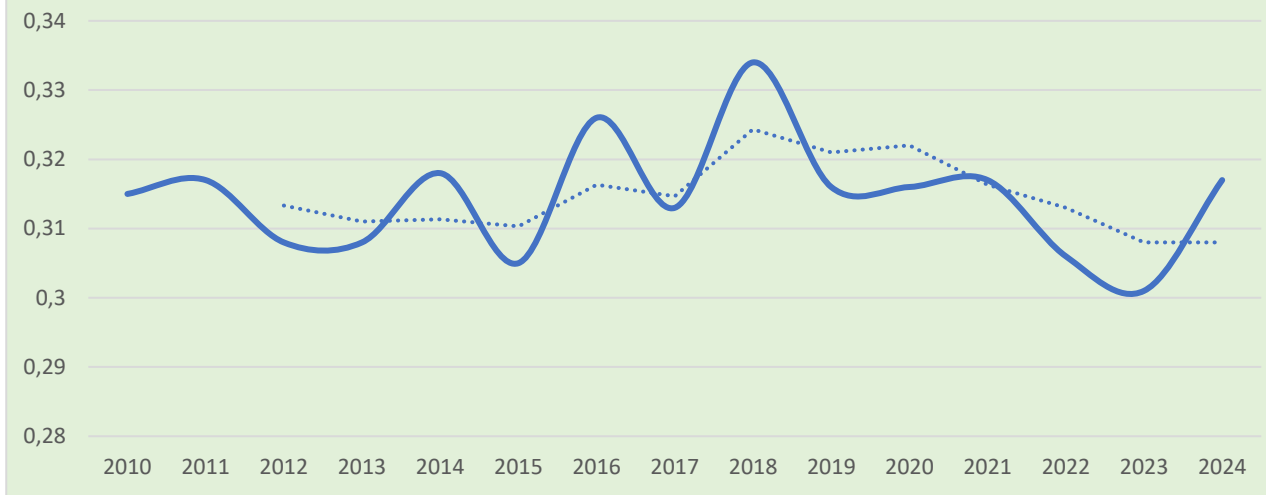
Tjurandel:

Tjurandelen av vuxna älgar i stammen är stabil över tid. Målet i Jägareförbundets handlingsplan älg är att sikta på 40% tjur enligt älgobs. Detta är inte en nivå som behövs för att säkerställa en fullgod reproduktion, där säger viss forskning att det kan räcka med en lägre andel tjur. Något som bekräftas av årets siffror där områden med låg tjurandel har mycket god reproduktion. Den högre målsättningen bygger på att skapa en bra kvalitet i älgstammen med stora tjurar som skapar bra avelsdjur och får i gång korna tidigare i brunst. Ska vi uppnå detta krävs mer än en minimal tjurandel då en stor del av tjurarna i älgobsen är fjolingar/yngre djur. Antalet tjurar säger alltså relativt lite om kvalitén på dessa tjurar. Eftersom älgkorna i Norrbotten kommer in i reproduktiv ålder relativt sent jämfört med län söderöver så är ändå en nivå på 1 tjur på 2 kor (33% tjur enligt obs) fullt acceptabelt.

En höjning av andel tjur i stammen är i vissa områden av länet önskvärt och generellt sett kan man nå detta genom att öka medelåldern (främst på korna) då allt tyder på att äldre kor föder en högre andel tjurkalv än yngre kor. Att föra över jakttryck från vuxna tjurar till vuxna kor har däremot inte visat några positiva resultat. Det fanns en oro från fjolåret att det höga jakttrycket på tjur skulle leda till problem. Det vi ser under 2024 är i stället att tjurandelen har vänt uppåt vilket borde styrka teorin att en lägre avskjutning av äldre kor leder till fler födda tjurkalvar.

Andel tjur av vuxna djur enligt älgobs - Norrbotten

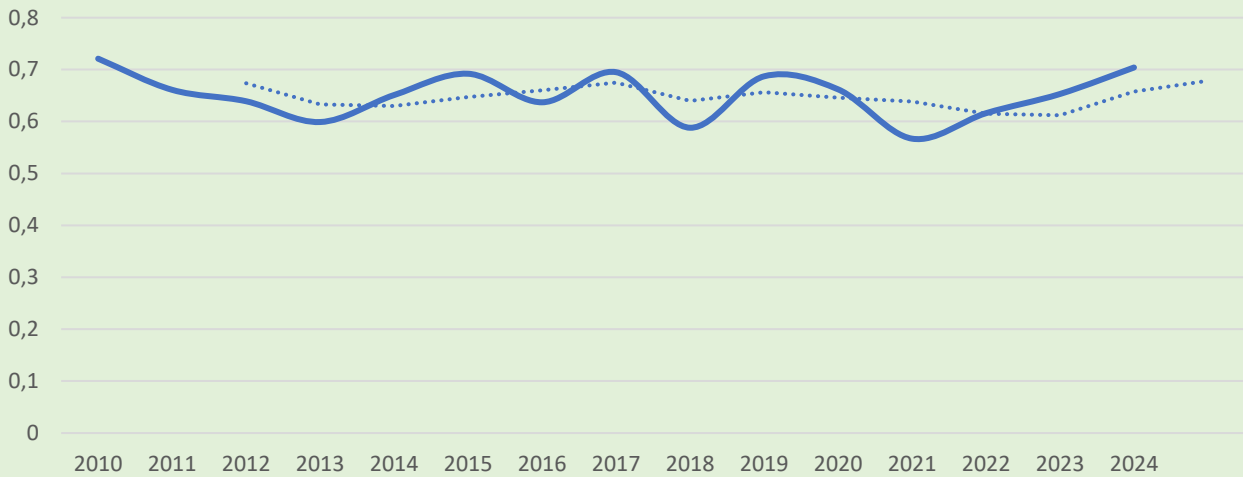

Reproduktion

2024 var reproduktionen enligt älg-obs den bästa på många år och har nu ökat tre år på rad. Sett över tid börjar den sjunkande trenden plana ut. Orsaken till denna utveckling kan vara en kombination av flera faktorer eftersom vi mäter detta under inledningen av jakten. Ett bra kalvår kan alltså bero på att det föddes många kalvar på våren och/eller att många kalvar överlevde under sommaren före jakten inleddes. Det som i första hand påverkar hur många som föds på våren är kornas ålder och kondition under höst och vinter. Sommarens kalvdödlighet påverkas av väder, födokvalitet, kornas erfarenhet samt björnpredation. En vikande björnstam kan lokalt ha påverkat kalvöverlevnaden påtagligt. Vi är ändå övertygade om att flera års återhållsamhet vad gäller avskjutning av vuxna kor har lett till en högre medelålder för korna och därmed också en bättre reproduktion och en högre andel kor med dubbelkalv. Äldre kor är också bättre på att klara sina kalvar från björnpredation.

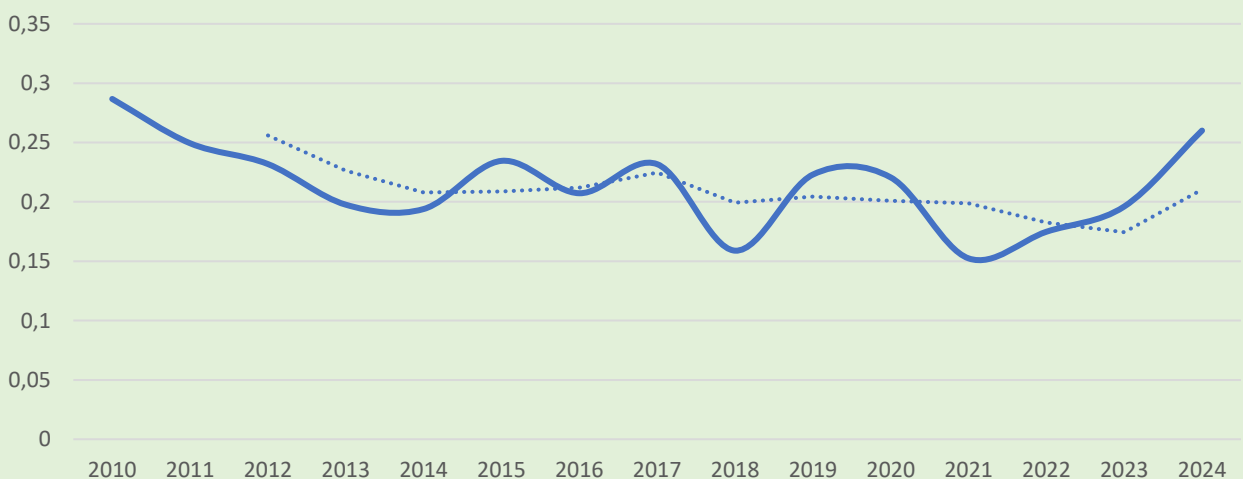

Kalvar/vuxet hondjur enligt älg-obs, Norrbotten

För att förstärka denna utveckling ytterligare bör man framåt hålla en högre avskjutning av kalv och även inrikta jakten efter de yngre vuxna djuren. Det finns fortsatt förbättringspotential, men trenden går nu åt rätt håll.

Andel kor med dubbelkalv enligt älg-obs, Norrbotten

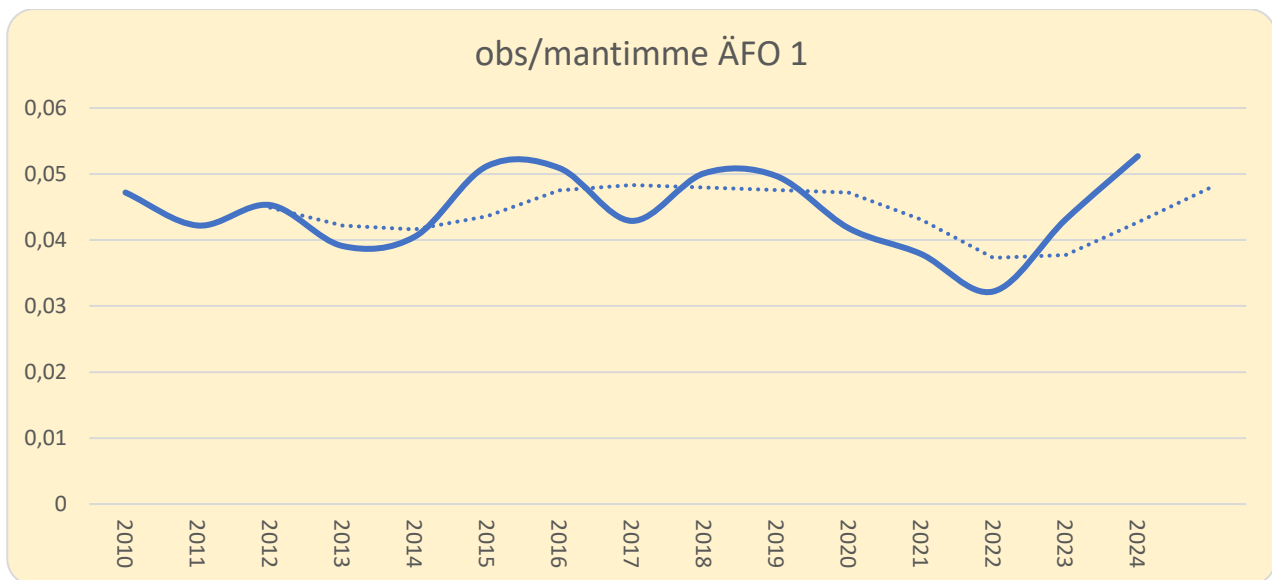

Resultat och analys för ÄFO med kommentarer om delområden:

ÄFO 1:

Inrapporterade timmar i ÄFO 1 fortsätter att sjunka över tid. För 2024 var antalet timmar 34 000

För ÄFO 1 var stammen relativt stabil fram till 2019 och därefter följde en klar sänkning till 2022. Siffrorna för 2023 och 2024 pekar tydligt uppåt och sänkningen från 2020 ser nu ut att vara helt återhämtad.

Tjurandelen har legat relativt högt men ändå långsamt sjunkande fram till 2023. För 2024 ökar den åter till strax över 37/100

Reproduktionen genom åren varit relativt god med ett långsiktigt snitt runt 0,67 kalv/hondjur. Ett riktigt dåligt kalvår 2020 har följts av flera bättre år. En bra kalvsättning är en del av förklaringen till de två senaste årens uppgång i älgobsen. De två senaste åren har nivån legat på över 0,7kalv/hondjur vilket är bra

Utvecklingen i delområden:

Kiruna 1: Stammen i området hade en ökande trend åren 2013 – 2019 vilken bröts tydligt 2020, troligen beroende på ett mycket dåligt kalvår. Det senaste två åren syns en markant ökning efter tre relativt stabila år. Detta område har traditionellt haft mycket kalv, 75-80/100 kor. Toppåret för reproduktion var 2021 med 0,9 kalv/hondjur men årets nivå på nära 0,84/hondjur är en mycket hög nivå. Tjurandelen hade ett högre snitt i början av perioden. Fram till 2014 låg nivån reellt stadigt över 40 tjur av 100 vuxna för att därefter sjunka och parkera strax under 40/100 vilket ändå är en bra nivå

Kiruna 2: Stammens hade en sjunkande trend mellan 2016 och 2022. Sänkningen av stammen mellan 2020 och 2022 var markant och 2022 var den klart lägsta nivån under perioden. Vändningen 2023 förstärks 2024 och stammen ökar återigen även om den är kvar på historiskt sett relativt låg nivå. I detta område har reproduktionen legat lågt under många år med resultat mellan 55 och 60 kalvar per 100 kor. 2024 var återigen ett relativt svagt kalvår med låga 55 kalv/100 kor. Tjurandelen har sjunkit stadigt över tid. Efter ett bra år 2022 då man nådde 43 tjur/100 vuxen fortsätter trenden nedåt även om året nivå 35 tjur/100 vuxen är fortfarande är fullt acceptabelt

Kiruna 3: Stammen fortsätter att variera kraftigt mellan åren. Nedgången 2022 följdes av en uppgång 2023 viker något 2024 och den långsiktiga trenden är relativt stabil. Reproduktion har en vikande trend från toppåren 2014 – 2016. Med nivåer runt 80 kalv/100 kor har det sedan stadigt sjunkit till åren 2020-2022 där nivån inte är högre än runt 55 kalv/100 kor. 2023 gav ett bättre resultat men det faller återigen ner till 64 kalv/100 kor för 2024. Tjurandelen ligger normalt runt 38-40 tjur/100 vuxna. Året 2019 sticker ut med endast 28 tjur/100 vuxna och 2023 är ytterligare ett år då tjurandelen dippar kraftigt till 30. 2024 återgår nivån till runt 37/100 vilket är OK men trenden är ändå svagt vikande sett över längre tid.

Gällivare 1: Älgstammen har stadigt sjunkit i detta område fram till 2022. Några år med högre siffror 2015 och 2019 gav hack i kurvan, men trenden är fortsatt tydlig med den lägsta nivån under tretton år 2022. Den uppåtgående kurvan 2023 förstärktes tydligt under 2024 och nivån är nu tillbaka på snittet för perioden.

Reproduktionen har till del återhämtat sig efter 2020 som var ett extremt dåligt kalvår med endast 42 kalv/100 kor. 2024 är i nivå med snittet de senaste tio åren som tyvärr är onödigt låga 56 kalv/100 kor . Tjurandelen sjönk kraftigt 2022 men återhämtar sig i detta område 2023 och 2024 och når 34 tjur / 100 vuxna. Trots uppgången 2023 är trenden från 2014 ändå sjunkande vad gäller andel tjur i stammen.

VAD ÄR EN OBSERVATION?

- Om en observerad älg skjuts ska den även noteras som skjuten.

Ny observation ?

Välj art

Typ av observation

Antal

Lägg till

Observerade djur ?

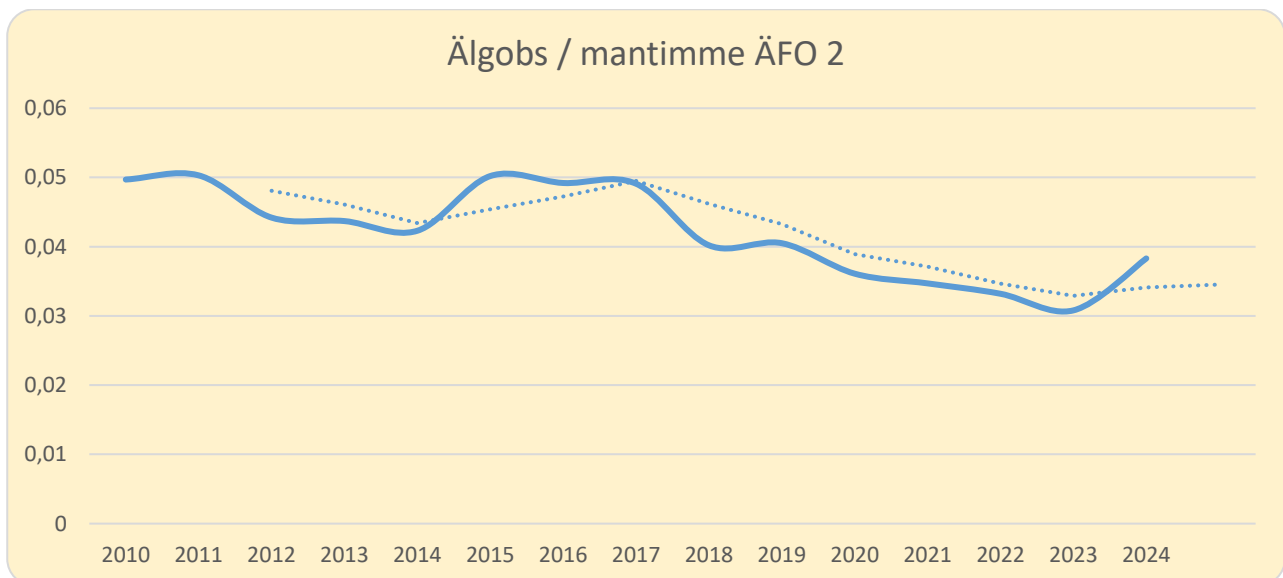
Art	Typ	Antal			
Älg	Kalvlös ko/kviga	3	+	-	x
Älg	Ko med 1 kalv	1	+	-	x
Älg	Tjur	1	+	-	x

Varav skjutna

ÄFO 2

Inrapporterade timmar i ÄFO 2 fortsätter att sjunka. För 2024 var antalet timmar knappt 52 000

Den långsiktiga trenden i området är en tydligt sjunkande älgstam även om de goda kalvåren 2015 och 2017 bromsade upp denna nedgång tillfälligt. För 2024 bryts denna nedåtgående trend vilket är i linje med övriga länet.

Tjurandelen i området har haft en vikande kurva sedan 2010 från nära 40 tjur/100 vuxna till 2023 års nivå då man har landat så lågt som 31/100. Oron för att tjurandelen skulle minska ytterligare utifrån fjolårets höga andel tjur av vuxna i avskjutningen besannades däremot inte. 2024 ökar tjurandelen återigen till 34 tjur/100 vuxna. Det innebär drygt en tjur på två kor vilket inte är några större problem för reproduktionen, men en något högre andel tjur skapar förutsättningar för en bättre kvalitet i älgstammen. Att en högre medelålder på korna ger fler tjurkalvar kan förklara detta, men det säger inget om kvaliteten eller åldern på de tjurar man ser. En försiktigare avskjutning av större tjurar ger en bättre kvalitet på stammen i sin helhet.

Reproduktionen har en relativt stabil trend i området med toppar 2014 och 2019 samt bottnar 2016, 2018, 2021 och 2022. 2023 ökade reproduktionen igen för att 2024 nå så pass högt som 69 kalv/100 kor vilket är bland de bättre åren under aktuell period. Även här kan kornas ålder i kombination med en bra sommaröverlevnad spela in.

Utvecklingen i delområden

Gällivare 2: Sedan 2014 har stammen minskat betydligt men verkar den senaste säsongen tyder på att den ökar och hamnar i nivå med 2019. Reproduktion har varit relativt stabiliserat sig på en låg nivå på runt 60 kalv/100 kor under flera år. De senaste tre åren visar dock en höjning och för 2024 hamnar man nära 68 kalv/100 kor vilket är den bästa nivån sedan 2014. Den långa vikande andelen tjur hamnade 2023 på så lågt som knappt 31 tjur/100 vuxna. 2024 visar ett trendbrott men andelen tjur är fortsatt under 33/100. Den långsiktiga trenden är ännu vikande men den höga andelen tjur i avskjutningen 2023 förvärrade inte situationen antalsmässigt även om kvaliteten på tjurarna blir svår att uppnå om avskjutningen blir för hög.

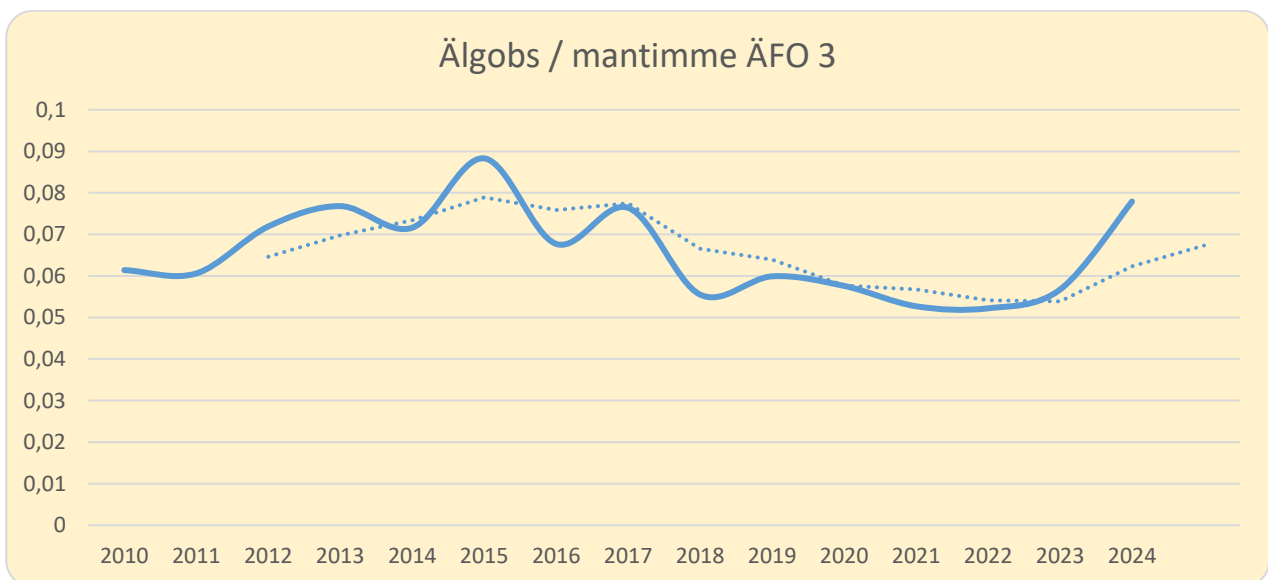
Jokkmokk 1: Jokkmokk ovan odlingsgränsen har en vikande trenden från 2017 vilken förstärktes av siffrorna 2023 med de klart lägsta siffrorna under denna 14-års period. För 2024 finns en viss återhämtning och en uppåtgående kurva. Området har haft en god reproduktion genom åren och den ligger relativt stabilt runt 78 kalv/100 kor vilket är klart över länsgenomsnittet. Det goda kalvåret 2023 följdes i år av ännu högre siffror och landade på över 81 kalv/100 kor. Tjurandelen har långsamt sjunkit i området med en återhämtning de senaste tre säsongerna till en nivå på 36 tjur/100 vuxna vilket är fullt acceptabelt för ett område i Norrbotten.

Jokkmokk 2: I detta område ökade älgstammen tydligt mellan åren 2010 och 2016 för att sedan sjunka till 2021. De senaste tre åren kan man ana en svag återhämtning av stammen. Reproduktionen i området var rejält låg 2021 och 2022 med 54 respektive 52 kalv/100kor vilket är den sämsta nivån under perioden. En ökning 2023 förstärktes något ytterligare 2024 och är nu drygt 63 kalv/100 kor, en nivå som borde kunna förbättras. Tjurandelen har i området varit relativt stabilt runt 35/100 sett över flera år. 2022 och 2023 sjönk detta drastiskt men har till 2024 återigen återhämtat sig till nära normalnivån på 34 tjur/100 vuxna .

ÄFO 3

Inrapporterade timmar i ÄFO 3 fortsätter att minska från toppåret 2020. För 2024 var antalet rapporterade timmar nära 41 000

Stammen ökade i området mellan 2010 och 2015 för att sedan vika nedåt under åren 2015 – 2021 även om minskningen är marginell 2018-2022. 2023 sågs en viss uppgång som förstärktes rejält under 2024.

Tjurandelen i området har varit låg i förhållande till övriga inlandsområden. Sedan bottenåren 2014-2015 har kurvan återhämtat sig och varit relativt stabil runt 31 tjur/100 vuxna. 2023 ökade tjurandelen men föll åter tillbaka 2024. Sedan 2016 är andel tjur i älgobsen i princip konstant och något lägre än önskvärt.

Reproduktionen varierar relativt mycket över tid. Efter ett bottenår 2021 har dock trenden sett positiv ut och för 2024 hamnade man på 66 kalv/100 kor vilket är relativt bra och i nivå med snittet för det senaste decenniet.

Utvecklingen i delområden:

Arvidsjaur: Området hade en svagt ökande stam mellan åren 2010 och 2015. Efter det sjönk stammen stadigt under fem år till 2018. Efter det har stammen legat stadigt på en låg nivå, men en tendens till ökning syns 2024.

Reproduktionen sjunker sett över tid med stora mellanårsvariationer men permanent på en mycket låg nivå. 2021 tillsammans med 2016 och 2018 var rejält dåliga kalvår med ca 46kalv/100 kor. 2023 syntes en viss återhämtning men fortsatt endast 55 kalv/100 hondjur vilket även blev nivån 2024 vilket tyvärr är en bekymrande låg nivå.

Tjurandelen är låg med en tydligt vikande trend de senaste åren. 2024 stannar på 25 tjur /100 vuxna vilket är onödigt lågt. Nivån var lägre 2015 och 2017 men en återhållsamhet i tjuravskjutningen till förmån för av skjutning av kalv borde ge en bättre utveckling för att få möjlighet till bättre kvalitet på de vuxna tjurarna.

Arjeplog 1: I området steg älgstammen tydligt mellan 2012 och 2015. Efter det sjönk stammen tydligt 2019 till 2022. Ökningen 2023 förstärks under 2024 vilket gör att stammen från 2012 har en ökande trend över längre tid. Reproductionen varierar mellan åren men det finns en stigande trend från det mycket dåliga året 2018. För 2024 är nivån 74 kalv/100 kor vilket är en bra nivå och ett andra år på raken med bra reproduction.

Tjurandelen har varit relativt låg för ett inlandsområde och varierar runt 31/100 utan någon tydlig trend åt något håll. Uppgången 2022 samt 2023 verkar stabilisera nivån på fullt acceptabla nivåer runt 33 tjur/100 vuxna.

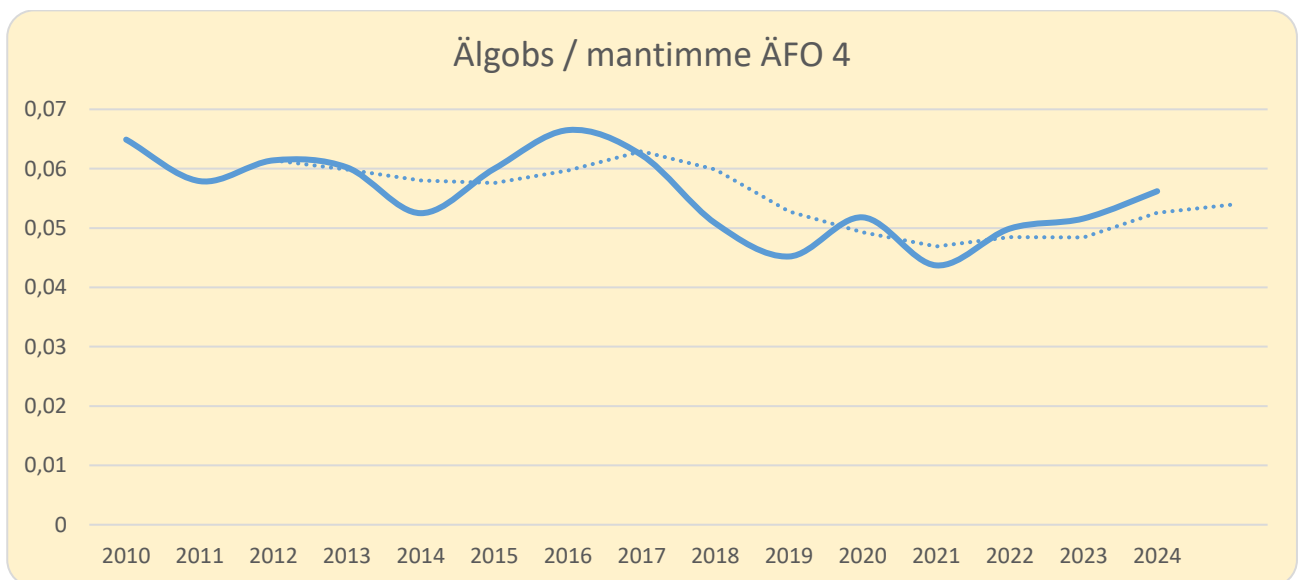
Arjeplog 2: Älgstammen i området ökade tydligt åren 2010 – 2016 för att sedan minska kraftigt till 2021. 2022 bröts den sjunkande trenden och 2024 förstärker bilden av att stammen fortsätter att öka. Reproductionen i området var mycket låg 2010 och 2011 för att sedan öka till acceptabla nivåer. De senaste fyra åren har dock nivån återigen sjunkit till låga nivåer och verkar stadigt ha parkerat under 60 kalv / 100 kor.

Tjurandelen har sjunkit tydligt åren 2017 till 2022 ner till 31/100. 2023 bröts trenden och nivån hamnade på 36 tjur/100 vuxna vilket bestod för 2024. En nivå som är fullt acceptabelt.

ÄFO 4

Inrapporterade timmar i ÄFO 4 är sjunkande sett över tid med en förstärkt trend för 2024 då antalet timmar stannade på drygt 71 000.

Trenden för älgstammen i området var relativt stabil 2010 – 2016 varefter den sänktes till en lägre nivå till 2021 varefter en återhämtning kan noteras vilket förstärks 2024. Ökningen är tydlig men inte så kraftig som i flera andra förvaltningsområden

Tjurandelen i området är låg och har legat lågt under hela den redovisade perioden. En ökande trend 2012 – 2018 bröts och nivån sjönk fram till 2022 ner mot 26 tjur/100 vuxna. Året siffra visar en fortsatt förbättring och ett trendbrott men ligger ändå under 30 tjur/100 vuxna. Påverkan på reproduktionen är inte märkbar men det är svårt att få någon kvalitet på tjurarna då nivån är så låg och vi riskerar att färre unga kor kommer i brunst om vi bara har yngre tjurar i stammen. En ökad medelålder på korna och en återhållsamhet totalt sett på vuxna till förmån för att skjuta kalvar bör kunna förstärk den uppåtgående trenden.

Reproduktionen har en stigande trend de senaste tre åren och hamnar för 2024 på samma nivå som de mycket goda kalvåren 2015 och 2017 då man nådde runt 75 kalv/100 kor. Någon allmän brist på tjurar för betäckning verkar alltså inte vara fallet men för att behålla nivån krävs aktivt arbete för att hålla upp medelåldern i stammen genom hög andel kalv i avskjutningen.

Utveckling i delområden:

Piteå 1: Älgstammen i området hade en nedåtgående trend åren 2013 - 2021. Efter några stabila år på låg nivå har stammen ökat långsamt men stadigt de senaste tre åren. Reproduktionen är fullt acceptabel sett över tid med ett snitt på 70 kalvar/100 kor. Tyvärr visar de två senaste säsongerna en fallande nivå och stannar för 2024 på 61 kalv/100 kor vilket är onödigt lågt. Tjurandelen är mycket låg och dessutom långsamt sjunkande sedan 2015. För 2024 stannade nivån på låga 24 tjur/100 vuxna.

Piteå 2 & 3: Dessa delområden är sammanslagna då Piteå 3 hade ett för svagt underlag för en säker statistik. Älgstammen minskade tydligt fram till 2017 för att sedan öka successivt fram till 2022. En tydlig sänkning 2023 visade sig vara tillfällig och nivån är åter på ungefär samma som 2021 och 2022. Reproduktionen i området är relativt stabil på en låg nivå runt 60 kalv/100 kor. En viss ökande trend de senaste åren kan anas, men nivån är fortsatt relativt låg med 60 kalv/100 kor den senaste säsongen. Tjurandelen ökade något fram till 2016 men föll kraftigt 2019 och har sedan legat lågt även om man kan se en viss återhämtning. Den senaste säsongen ligger nivån strax under 32 tjurar / 100 vuxna vilket är nära acceptabelt om det håller i sig över tid.

Piteå 4: Älgstammen sjönk tydligt fram till 2013 och har sedan dess varit ökande om än med en något hackig kurva uppåt. 2023 års tydliga uppgång viker dock ner igen 2024. Sett över längre tid ökar stammen mycket långsamt de senaste tio åren. Reproduktionen har varit bra i området med ett snitt runt 75 kalv/100 kor och flera toppår runt 85 kalv/100 kor. Bottenåret 2022 får vi se som ett undantag. Området har en mycket låg andel tjur och för 2019, 2020 och 2022 var nivån till och med under 20 tjur/100 vuxen. De senaste två åren ökar tjurstammen och är för året i alla fall över 30 tjur / 100 kor. Det påverkar uppenbarligen inte reproduktionen men en allt för låg andel tjur har en begränsande möjlighet att skapa kvalitet i tjurstammen.

Piteå 5: Älgstammen i området hade en sjunkande trend 2010 – 2021 med ett undantagsår 2019. De senaste tre säsongerna har kurvan vänt och trenden pekar mycket tydligt uppåt igen och nivån obs/timme ligger på historiskt sett höga nivåer. Reproduktionen i området var långsamt vikande från 2010 – 2018. Den stabiliserade sig sedan ett antal år runt 65 kalv/ 100 kor men ökade kraftigt 2024 och hamnade så högt som nära 98 kalv/100 kor, vilket är en del av förklaringen till den totala ökningen av obs/timme.

Tjurandelen har under lång tid legat lågt i området med en bottennotering 2019 och 2022 på under 17/100. En försiktig återhämtning har skett sedan bottenåret 2022 men nivån är fortsatt mycket låg. Uppenbarligen påverkar det inte nivån på reproduktionen, men i det längre perspektivet kommer det

vara svårt att få någon bättre kvalitet på tjurarna i området.

Älvsbyn: Älgstammen i Älvsbyn har minskat i stadig takt från 2012 till 2021 då trenden i alla fall stannade upp. 2024 förstärker den försiktiga upphämtning som startade 2022. Trenden för reproduktionen är densamma som för stammen totalt inom Älvsbyn, stadigt sjunkande från 2010 till 2021 för att därefter tydligt öka. 2024 är bland de bättre åren under hela perioden och ligger på nära 72 kalvar/100 kor. Tjurandelen steg markant fram till 2018 för att sedan dess långsamt sjunka. 2024 års nivå strax under 30 tjur/100 vuxen förstärker bilden av en långsamt sjunkande tjurandel.

Luleå 1: Luleå norr om älven hade en långsamt ökande stam 2010 – 2015. Därefter har svängningarna i stammen varit betydande genom åren. En tydlig ökning 2019 – 2022 bröts av en rejäl sänkning 2023 men den är helt återhämtad igen till 2024. Reproduktionen var på topp 2015 med 97 kalv/100 kor för att sedan stadigt sjunka fram till 2021. De tre senaste åren har reproduktionen landat på en riktigt bra nivå runt 75 kalv/100 kor. Tjurandelen i området har pendlat relativt kraftigt över tid men generellt legat lågt. För de tre senaste säsongerna stannar det på strax över 20 tjur/100 vuxen vilket är riktigt lågt. Endast 2017 och 2020 har nivån legat över 30/100. Den låga tjurandelen påverkar uppenbarligen inte reproduktionen påtagligt men möjligheten till bra kvalitet på de vuxna tjurarna sjunker om de finns få tjurar i stammen.

Luleå 2: Luleå söder om älven har haft en ganska varierande kurva över åren med en klar botten 2011 som följdes av en ökande älgstam fram till 2016 då den vek tydligt nedåt igen. Resultaten de senaste fyra åren tyder på en stammen börjar stabilisera sig på en lägre nivå. Någon tydlig uppgång 2024 ses inte i detta område trots en hög andel kalv denna säsong. Reproduktionen i området har varierat kraftigt mellan åren. Toppåret 2017 då man nådde nära 90 kalv/100 kor följdes av flera års sjunkande siffror till en bottennotering 2021 med en nivå på endast 45kalv/100kor. Lyckligtvis återhämtar det sig och reproduktionen stiger för tredje året i rad och landar på goda 78 kalv/100 kor. Tjurandelen i området är låg och har aldrig under hela perioden nått över 30/100. De tre föregående åren är nivån mycket låg och hamnar under 20 tjur/100 vuxna. 2024 visar en klar förbättring och nivån hamnar på 29 tjur/100 vuxen. En höjning av medelåldern genom att flytta över jakttrycket från vuxna till kalv ska förhoppningsvis stabilisera detta och ge en fortsatt höjning av siffrorna.

Luleå 3: Luleå skärgård har för få timmar för en säker statistik. Åren 2010 – 2019 var stammen ändå påtagligt stabil för att öka rejält 2020 och efter det ligga kvar på den högra nivån. För 2024 sjunker den markant. Reproduktionen varierar kraftigt på låga nivåer. 2021-2023 var kalvsättningen extremt låg med nivåer runt 30 kalv/100 kor. En viss förbättring anses 2024 men det stannar ändå på låga 42 kalv/100 kor. Trots stora variationer är den långsiktiga trenden sjunkande i området. Tjurandelen hade en topp 2018 men har sedan dess sjunkit markant och hamnar nu för tredje året på rad under 30 tjur/100 vuxna

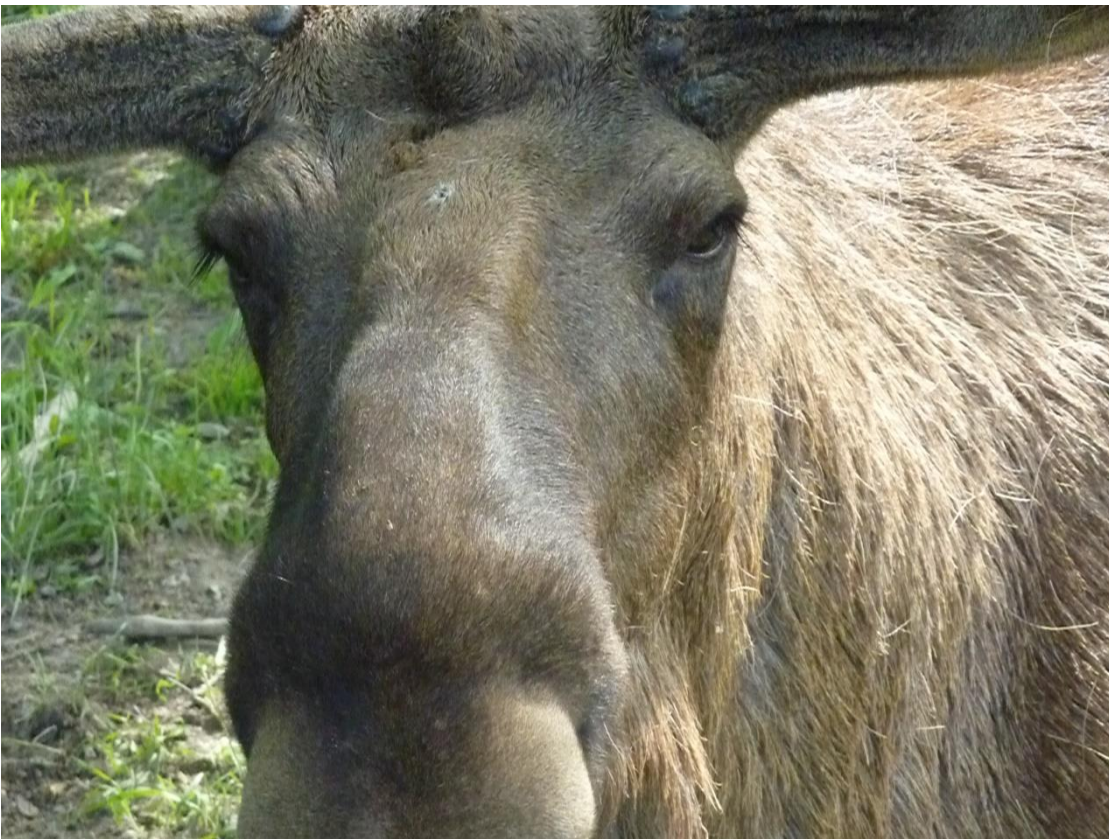
Boden 1: Älgstammen varierar i området men hade en nedåtgående kurva fram till 2021. Uppgången de senaste tre säsongerna med en kraftigt ökad nivå 2024 gör att den nedgången i princip är återhämtad. Reproduktionen varierar relativt mycket mellan åren. Överlag är nivån bra i området och det senaste året är det bästa under perioden med en nivå på nära 98 kalv/100 kor. Tjurandelen har sett över tid legat lågt i området, under 30/100. Från 2022 ökade nivån och verkar nu ha stabiliserat sig runt 33 tjur/100 vuxna vilket är helt OK.

Boden 2: Älgstammen inom Boden 2 har i princip legat på samma nivå sedan 2010 med undantag för två säsonger, 2016 – 2017, där kurvorna steg drastiskt för att till 2018 åter falla tillbaka på sin ursprungliga nivå. Den svagt stigande kurva som kunde skönjas de senaste åren förstärktes under

2024 och nivån landade klart över snittet för perioden. Reproduktion avslöjar de toppar man ser i totalen för området 2016 och 2017. Dessa år låg området på mer än 100 kalv/100 kor medan åren före och efter detta ligger ganska stadigt på runt 65 kalv/100 kor. De två senaste säsongerna är återigen bra kalvår med en nivå runt 80 kalv/100 kor. Nivån på tjurstammen varierar på en acceptabel nivå och nådde 2023 hela 45 tjur / 100 vuxen. 2024 faller nivån igen men inte mer än att nivån fortsatt är helt acceptabla 34 tjur/100 vuxen.

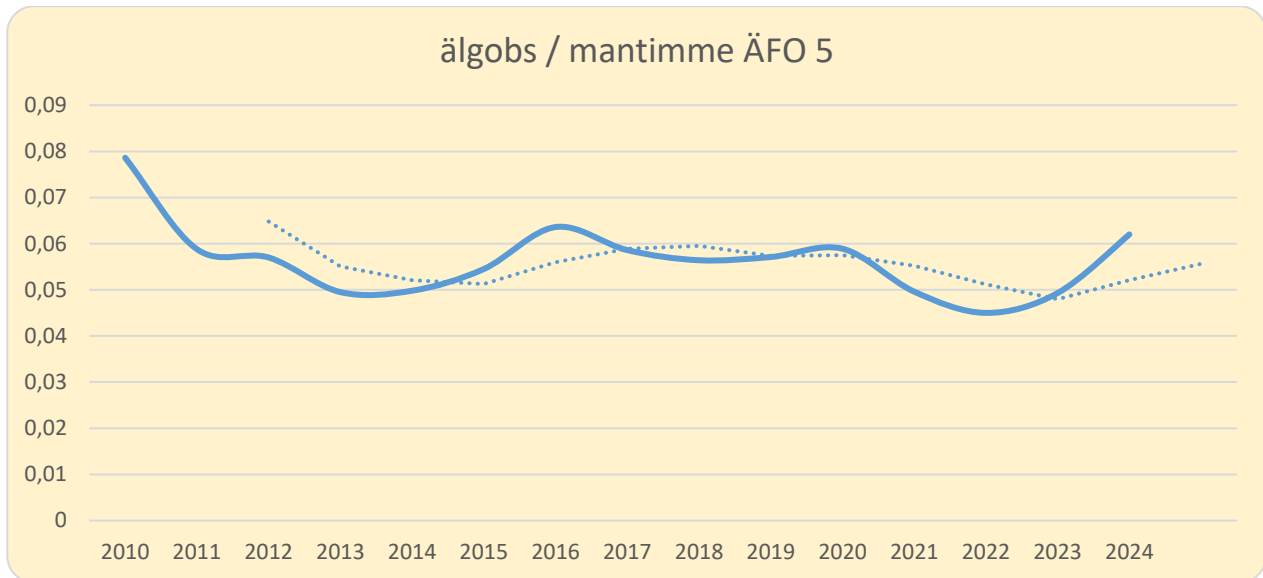
Boden 3: För Boden 3 har stammen varierat rätt kraftigt under åren 2010 – 2015 med en klar botten 2014. Sedan 2015 har stammen stadigt minskat och 2021 var den lägsta nivån man haft under den aktuella tidsperioden. Stammen stabiliserade sig på en låg nivå för att 2024 öka något. Trenden från 2021 är stigande. Från toppåret 2011 med nära 80 kalv/100 kor sjönk reproduktionen stadigt fram till 2018 då man endast nådde 45 kalv/100 kor. Sedan vände trenden trots ett riktigt dåligt kalvår 2021. Trenden förstärks 2024 och man når 66 kalv/100 hondjur, en nivå som är OK men med utrymmen för förbättring. Tjurandelen i området nådde sin botten så tidigt som 2011 och har sedan dess långsamt ökat. Nivån 2024 på 35 tjur /100 vuxna förstärker bilden av en relativt stabil tjurandel på en bra nivå.

ÄFO 5

Inrapporterade timmar i ÄFO 5 viker fortsatt nedåt och är under tidigare bottennoteringen från 2017. För 2024 var antalet timmar nere på strax under 57 000 timmar.

Älgstammen i området har varierat något under dessa tretton år. En klar sänkning 2010-2014 följdes av en kortare uppgång för att därefter fortsätta sjunka, om än inte så fort. Uppgång 2023 förstärks under 2024 och den vikande trenden planar ut.

Tjurandelen i området har under många år legat lågt, bland de lägsta i länet. Från 2010 till 2018 sågs en förbättring och nivån nådde strax över 30 tjur/100 vuxna. Fallet 2023 har återhämtat sig 2024 då nivån med nöd och näppe når över 30 tjur/100 vuxen men trenden från 2018 är fortsatt nedåtgående

Reproduktionen i området varierar stort. Trots den låga tjurandelen i stammen ligger nivån ändå flera år sedan 2010 över 70 kalv/100 kor vilket är fullt acceptabelt. Bottenåret 2021 har lyckligtvis ett par bättre år där 2024 landade så pass högt som 73 kalv/100 kor och området har en fortsatt bra nivå på reproduktion sett över tid.

Utvecklingen i delområden

Råneå 1: Området har haft en stam som varierat över tid. En klar sänkning 2010 – 2015 följdes av en uppåtgående trend 2015-2020. Åren 2021 och 2022 sjönk stammen tydligt för att från 2023 återigen öka och nivån 2024 är den högsta under hela perioden. Reproduktionen visade en långsiktigt vikande trend även om det är stora årsvariationer. Ett mycket bra år 2020 följdes av ett mycket svagt år 2021. De tre senaste säsongerna stiger reproduktionen igen och var för 2024 så hög som 78 kalv/100 kor. Tjurandelen i området ökade efter det svaga året 2017 men verkar nu stabilisera sig runt 30 tjur/100 vuxen vilket är något lågt. Det påverkar inte reproduktionen, men försvårar kvalitetsarbetet vad gäller tjurarna.

Råneå 2: Älgstammen minskade drastiskt mellan 2010 och 2011. Efter det syns en svag kontinuerlig sänkning som börjar plana ut på en lägre nivå sett till resultatet 2024 som visar en svag återhämtning. Reproduktionen i området har haft en stadigt vikande kurva sedan 2010 trots två bra år 2019 och 2020. Bottennoteringen från 2021 på endast 49kalv/100kor vände lyckligtvis och andelen kalv har därefter ökat tre år i rad. 2024 nådde man så pass högt som nära 71 kalv/100 kor vilket är bra. Tjurandelen varierar mellan år men trenden ökade från bottenåret 2014 till 2018 varefter den har vänt nedåt igen. Årets nivå runt 30 tjur/100 vuxen är något lågt men har inte haft någon påverkan på reproduktionen. Ett lågt antal tjurar gör det dock svårare att nå kvalitet på tjurarna.

Kalix 1 & 5: Älgstammen minskade drastiskt mellan 2010 och 2013 för att sedan öka något fram till 2017. Efter det syns en förnyad minskning som stoppades upp på 2020. Den måttliga ökningen efter det bröts 2023 men har nu återtagit en långsamt stigande kurva med hjälp av ett bra kalvår. Sett över perioden sjunker stammen sakta men kontinuerligt. Området har haft en ojämn nivå vad gäller reproduktionen bra nivåer 2014-2017 följdes av en nedgång till bottenåret 2020. Reproduktionen har nu ökat fyra år i rad och når 2024 så högt som nära 93 kalv/100 kor vilket är mycket bra och den högsta nivån under tidsperioden. Tjurandelen varierar rätt rejält men man kan ana en ökande nivå genom åren med ett snitt runt 30 tjur/100 vuxna. Ett riktigt bottenår 2023 har följts av ett betydligt bättre år 2024 med en nivå på 36 tjur/100 vuxna.

Kalix 2: Stammen sänktes markant mellan åren 2010 och 2013 varefter den ökade igen till 2019. En ytterligare sänkning skedde 2019 – 2022. En viss uppgång 2023 förstärks 2024 och man är åter på nivåerna man hade 2016-2019. Området har sett över tid en mycket varierande reproduktionen från över 80kalv/100kor till så lågt som 48kalv/100kor. 2024 är ett av de bättre åren med en nivå på drygt 78 kalv/100 kor. Tjurandelen steg stadigt under perioden 2010 – 2018 för att sedan falla tillbaka till 2023. Årets nivå 33 tjur/100 vuxen är en förbättring och fullt acceptabelt

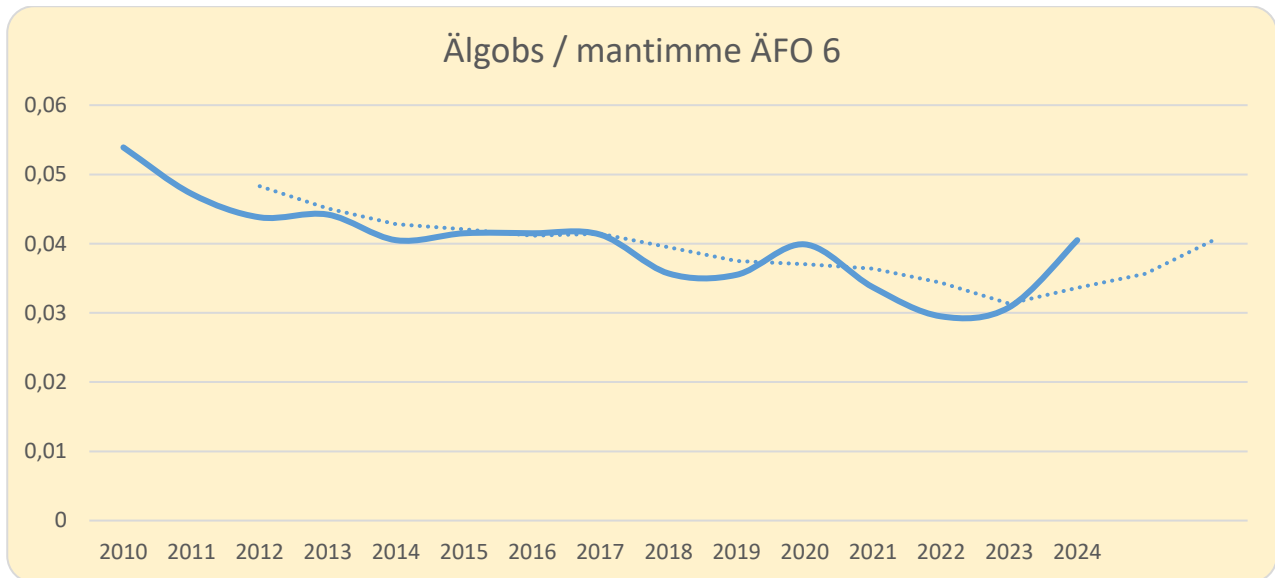
Kalix 3 & 4: Stammen har pendlat i området med toppår 2010, 2011, 2016 och 2020 med mellanliggande bottenår 2014, 2018 och 2022. Den långsiktiga trenden har varit sjunkande fram till 2022. 2023 visade en obetydlig ökning som nu förstärks tydligt 2024. Reproduktionen i området stiger långsamt under perioden. Toppen nåddes 2020 med 85kalv/100kor. Efter ett svagt 2022 stiger nivån igen till en bra nivå på 71 kalv/100 kor. Tjurandelen har varierat stort mellan åren. Från låga nivåer 2012-2015 blev nivån bra 2016-2017 för att sedan återigen falla. En bra nivå 2022 följdes tyvärr av ett nytt svagt år 2023. För 2024 hamnar området på drygt 31 tjur/100 vuxna vilket är i lägsta laget men ändå relativt bra för området.

Haparanda: Efter att något år ha delat upp Haparanda i kust och inland beslutades det att slå ihop Haparanda för att säkerställa ett bra statistiskt underlag. Dessutom var skillnaden i älgutgång som från början initierade uppdelningen inte var tillräckligt tydlig för att motivera två delområden. Stammen i områden sänktes åren 2010 till 2013 varefter den åter började öka fram till 2016 då den stabiliserades. En tydlig sänkning skedde mellan 2020 och 2021 men för 2023 syntes återigen en ökande nivå som förstärks 2024 och vi är tillbaka på nivån som var perioden 2015-2020. Reproduktionen har varierat kraftigt mellan åren med toppar runt 75 kalv/100 kor till dalar runt 55 kalv/100 kor. De tre senaste åren har nivån varit relativt stabil runt 66 kalv/100 kor vilket är helt OK. Tjurandelen sjönk kraftigt 2010 – 2014 för att sedan öka igen men fortsatt på låga nivåer. 2020 nådde området strax över 30 tjur/100 vuxna men har sedan fallit några år på raken och verkar nu ha stabiliserat sig runt 27 tjur/100 vuxna. En nivå som inte ser ut att påverka reproduktionen men försvårar arbetet med att få en bra kvalitet på tjurarna.

ÄFO 6

Inrapporterade timmar i ÄFO 6 har minskar tydligt sett över tid. Ökningen 2023 var tyvärr tillfällig. 2024 rapporterades nära 69 000 timmar

Älgstammen i området har sänkts kontinuerligt sedan 2010. Det goda kalvåret 2017 och det dåliga kalvåret 2018 har gett genomslag på totalen. Ökningen 2020 var tillfällig men ökningen 2023 förstärks tydligt 2024.

Andel tjur i området Har haft en tydligt vikande trend ända sedan 2010 ner till ett bottenår 2022. Inledningen gjordes från en hög nivå så trots den vikande trenden har det aldrig varit ont om tjur. Den svaga ökningen 2023 förstärks 2024 då man hamnar på så pass bra nivå som 40 tjur/100 vuxna.

Reproduktionen har sedan 2012 legat på en relativt låg nivå med undantag för 2019. Ett snitt de senaste tio åren på endast drygt 60kalv/100kor är lågt. De stigande nivåerna 2022 och 2023 förstärks 2024 och man närmar sig en bra nivå på nära 70 kalv/100 kor.

Utveckling i delområden

Överkalix: Älgstammens sänkes kraftigt mellan åren 2010 till 2012. Efter det har sänkningen fortsatt i princip oavbrutet till 2023 då nivån var ca 50% av vad den var 2010. 2024 bryts denna nedåtgående trend och nivån är tillbaka där den var runt 2020. Reproduktionen i området nådde ett bottenläge 2012 med så lite som 43 kalv/100 kor men har sedan dess ökat med toppår 2019 och 2020 uppåt 73/100 och 2024 sjönk tillbaka från 2023 och stannade på ganska svaga 63 kalv/100 kor.

Tjurandelen i området har haft en vikande trend från 2016 till 2023. 2024 visar en svag ökning till strax över 30/100, ingen alarmerande nivå men trenden bör bevakas.

Övertorneå: Älgstammen i Övertorneå sänktes mycket tydligt åren 2010 – 2014 för att därefter ha legat relativt stabilt. Vi såg en tydlig ökning 2020, men nivån har sedan dess återigen fallit tillbaka och även 2023 hamnade på den nivå vi har haft sedan 2014. 2024 visar återigen en markant ökning tillbaka till nivån runt 2012. Reproduktionen har varierat runt en oftast bra nivå. Toppåret 2019 nådde man 82kalv/100kor och snittet under de senaste tolv åren pendlar runt 70/100 vilket är bra. 2021 var områdets sämsta kalvår då nivån landade på 55/100 men 2022 återgick nivån till fullt acceptabla 69/100. 2024 är den bästa nivån under perioden med 84 kalv/100 kor vilket är en av förklaringarna till den ökning vi ser i den totala obsen. Tjurandelen varierar något på en något för låg nivå runt ca 30tjur/100vuxna. 2024 stannade på 31 tjur/100 vuxen och sett över den senaste tioårsperioden är nivån relativt stabil.

Pajala 1: Under den redovisade perioden har stammen varierat något i området med en topp 2010 och 2016 samt en botten 2013. Från 2016 sänktes stammen långsamt fram till 2020. Åren 2021 och 2022 har sänkningen av stammen accelererat kraftigt vilket gör den långsiktiga trenden vikande. Åren 2023 och 2024 visar på en vändning uppåt från en låg nivå. Reproduktionen i området hade en topp 2011 med 82 kalv/100 kor men har utöver det legat relativt lågt och pendlat strax under eller över 60 kalv/100 kor. Även för 2024 som i övrigt är ett bra kalvår i länet stannar nivån här på drygt 60 kalv/100 kor vilket får ses som en låg nivå för denna säsong. Tjurandelen i området låg högt 2010-2011 men sänktes tydligt till 2012 och har därefter legat stabilt på en bra nivå runt 36 tjur/100 vuxna. Den uppåtgående kurvan 2023 förstärktes under 2024 och når nu 39 tjur/100 vuxna. Den höga andelen tjur märks inte av i reproduktionen i detta område.

Pajala 2 & 3: Inom detta område varierar älgstammen mellan åren relativt markant. Den långsiktiga trenden är tydligt sjunkande fram till 2022 men vändningen 2023 förstärks något 2024. Reproduktionen har under många år varit stadigt sjunkande från bra nivåer på över 70 kalv/100 kor. 2022 var ett riktigt bottenår med endast 37 kalvar / 100 kor. Lyckligtvis fick detta en rekyl 2023 som förstärks 2024 då man når hela 76 kalv/100 kor vilket är den högsta siffran sedan 2014. Tjurandelen i området ligger på en stabil och bra nivå med ett snitt över perioden runt 36/100 vilket också blev resultatet 2024.

Pajala 4 & 5: Älgstammen var relativt stabil åren 2010 till 2017. 2018 sänktes stammen rejält och har sedan legat relativt stabilt igen men på en lägre nivå. Åren 2023 och 2024 visar på en tydlig uppgång i stammen. Reproduktionen sjönk tydligt från 2010 till 2013. Den svagt uppåtgående trend området hade fram till 2022 är bruten och reproduktionen sjunker igen ner till relativt svaga 61 kalv/100 kor för 2024 vilket klart skiljer sig från övriga länet som generellt har haft ett bra kalvår. Tjurandelen var långsamt sjunkande i området men en rekyl uppåt 2024 gör att trenden från 2020 är stigande och hamnar för senaste säsongen på nära 38 tjur/100 vuxna.

Dödsrisk enligt älg-obs

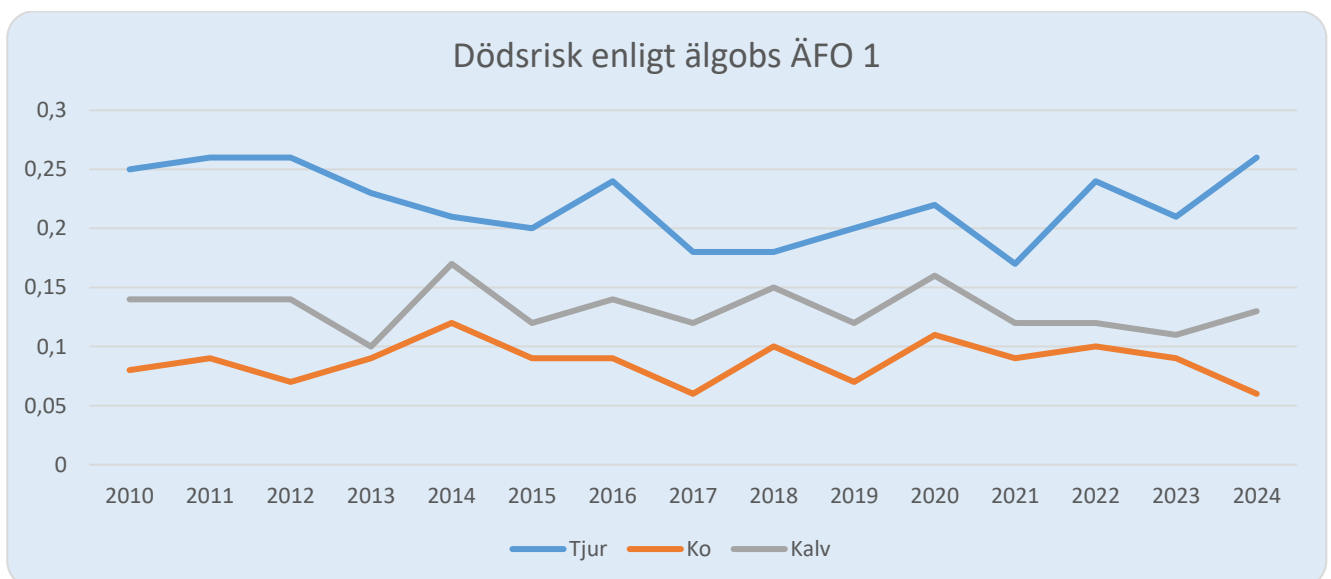
Utöver att älg-obsen ger oss bild över utvecklingen av älgstammens nivå och sammansättning så kan den också ge andra underlag. I rapporteringen noterar man antal sedda älgar och också hur många av de sedda älgarna man har fällt. Genom denna rapportering får vi fram något som i statistiken kallas ”dödsrisk”. Hur stor risk är det alltså för en älg som blir sedd i september att också fällas av jägarna. Genom detta kan vi se förändringar över tid om jägarna/jaktlagen blir mer eller mindre restriktiva i sitt skytte och om det gäller både tjurar, kor och kalvar eller någon specifik kategori. Dödsrisken visar alltså inte något om älgstammen utan visar jägarnas vilja att faktiskt fälla de älgar de ser under de sju första aktiva jakt dagarna under säongen.

Att dödsrisken för tjurar är högre är helt naturlig. Kommer en ko måste man först göra klart för sig om hon har kalv med sig innan man avlossar skott. Kommer kon med kalv ökar risken att de går så nära varandra att skott inte kan lossas. Man ser djuren utan att få möjlighet till skott. Det gör att dödsrisken för kor och kalvar är lägre än för tjurar, men man kan se förändringar över tid som kan vara ett bra instrument för att förstå om jaktlagen och jägarna vill gasa eller bromsa i älgavskjutningen redan i inledningen av jakten.

Dessa siffror visar dödsrisken under älgobs-perioden de första jakt dagarna under september månad. Kurvor över dödsrisk får man fram via viltdata på samma väg som övrig statistik. Här presenteras den för respektive förvaltningsområde i Norrbotten

ÄFO 1:

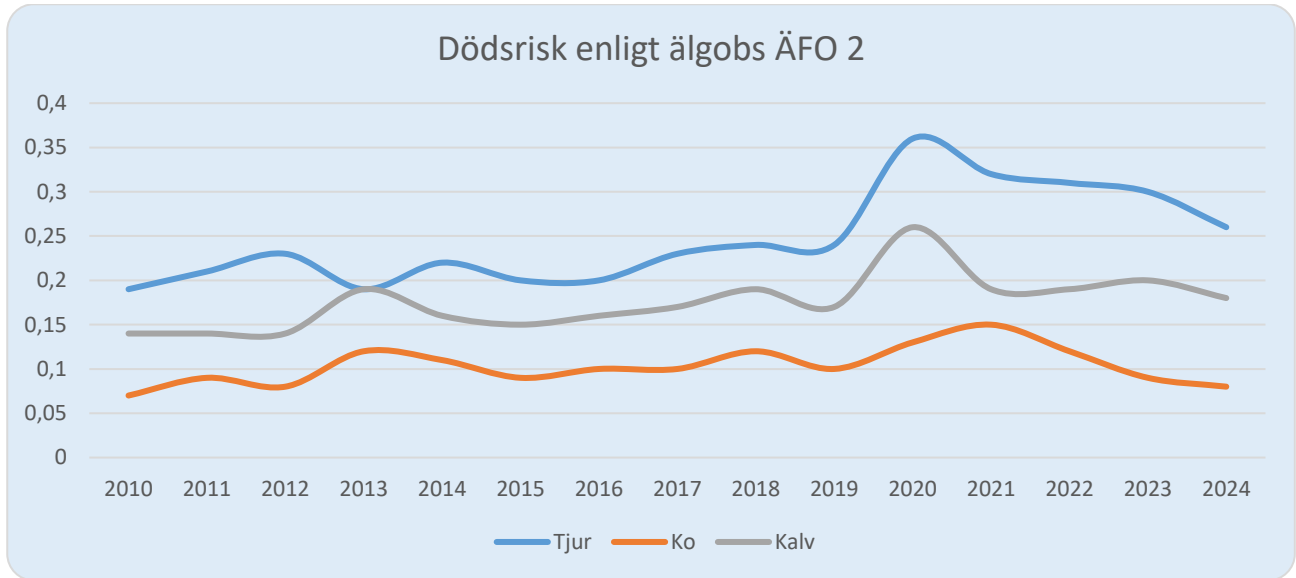
Sett över tid har man blivit mer återhållsam med att fälla de tjurar man sett medan både dödsrisken för kor och kalvar har varit relativt konstant. Återhållsamheten vad gäller tjur ändrades drastiskt 2022 vilket förstärktes 2024. Återhållsamhet vad gäller att fälla kor under september har inte kunnat konstateras förrän denna sista säsong. Viljan att fälla de kalvar man ser ökade något sista säsongen men ligger inom normalnivå för området.

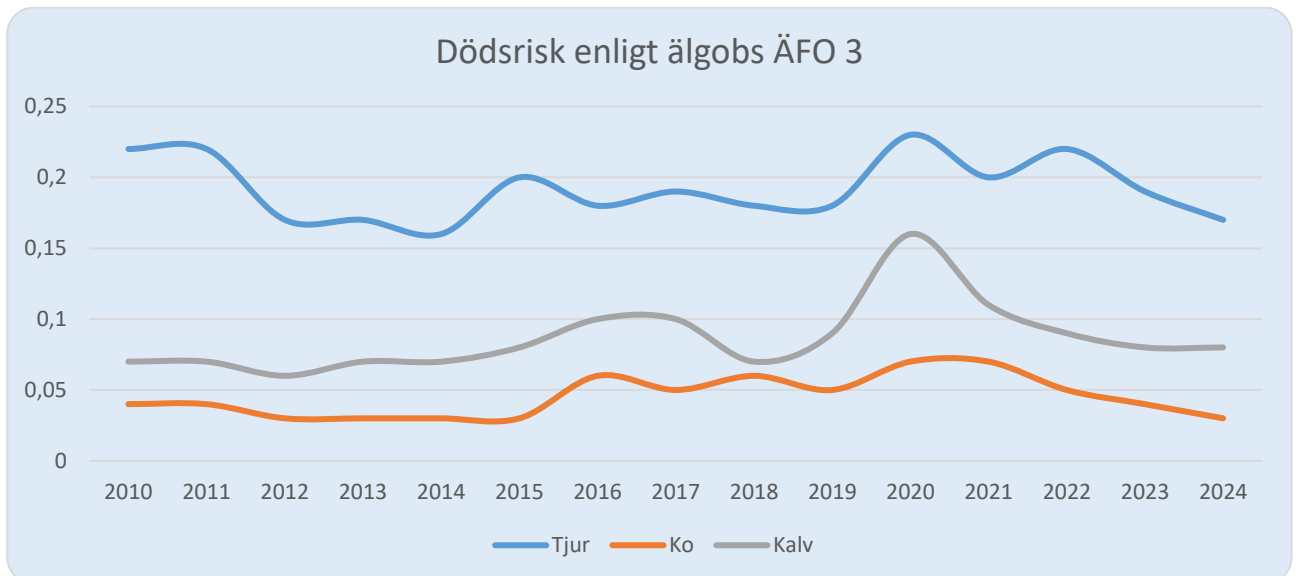
ÄFO 2:

Sett över tid har man i detta område blivit allt mer villig att fälla de älgar man ser under september, något som började svänga runt 2020. I första hand började man då hålla igen avskjutningen av kor. Både tjur och kalv hade en hög dödsrisk 2020 som har fallit tillbaka något de senaste åren och vilja att fälla samtliga kategorier minskade under 2024.

ÄFO 3:

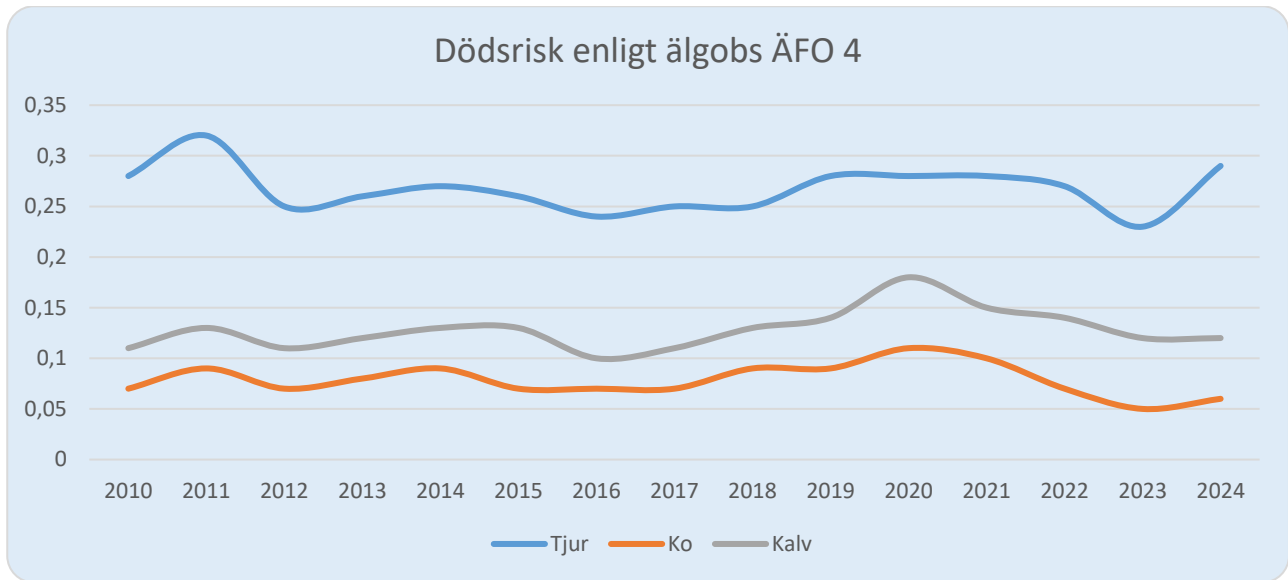
Dödsrisken för tjur är mycket stabil i området men sjunker tydligt de senaste säsongerna. Viljan att fälla kalv i september ökade några år men de tre senaste åren har man återigen hållit igen på de kalvar man sett. Vad gäller korna ses en tydligt sjunkande dödsrisk sedan 2021. Det senaste året visar att man håller igen avskjutningen av vuxna under september.

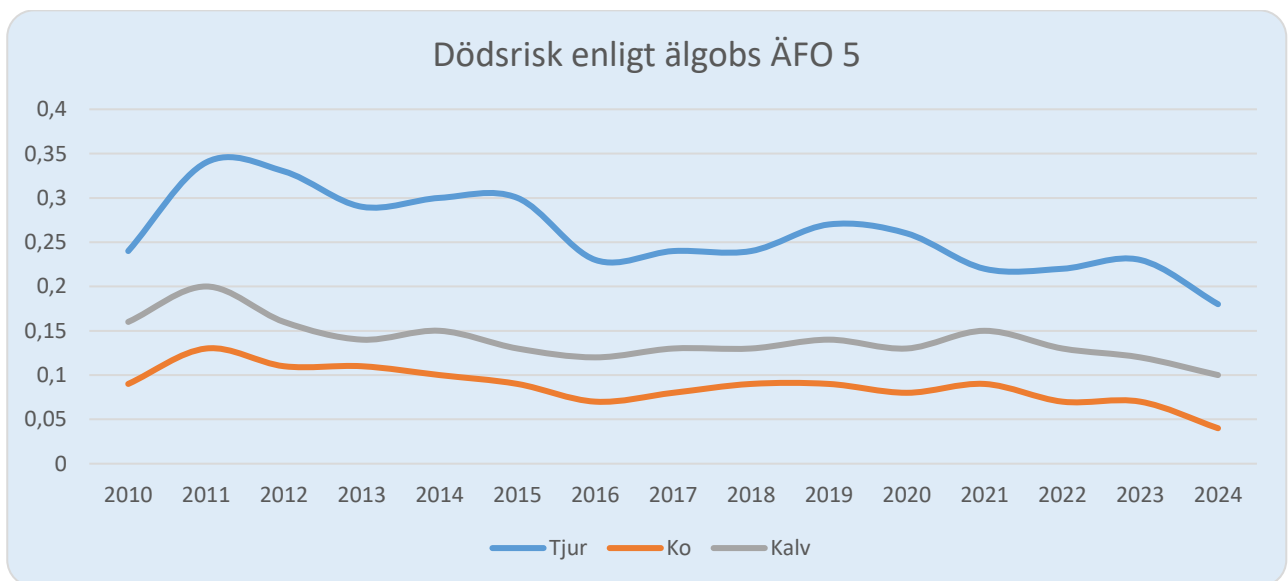
ÄFO 4:

Inom detta område fanns en svagt ökande nivå för dödsrisk för kalv fram till 2020 som efter det minskar igen. Dödsrisken för tjur är över tid men visar en klar uppgång under den senaste säsongen. från 2020 visas en tydligt minskad vilja att fälla kor i september. 2024 är generellt sett jägarna något mer villiga att fälla de älgar de ser än de var under 2023.

ÄFO 5:

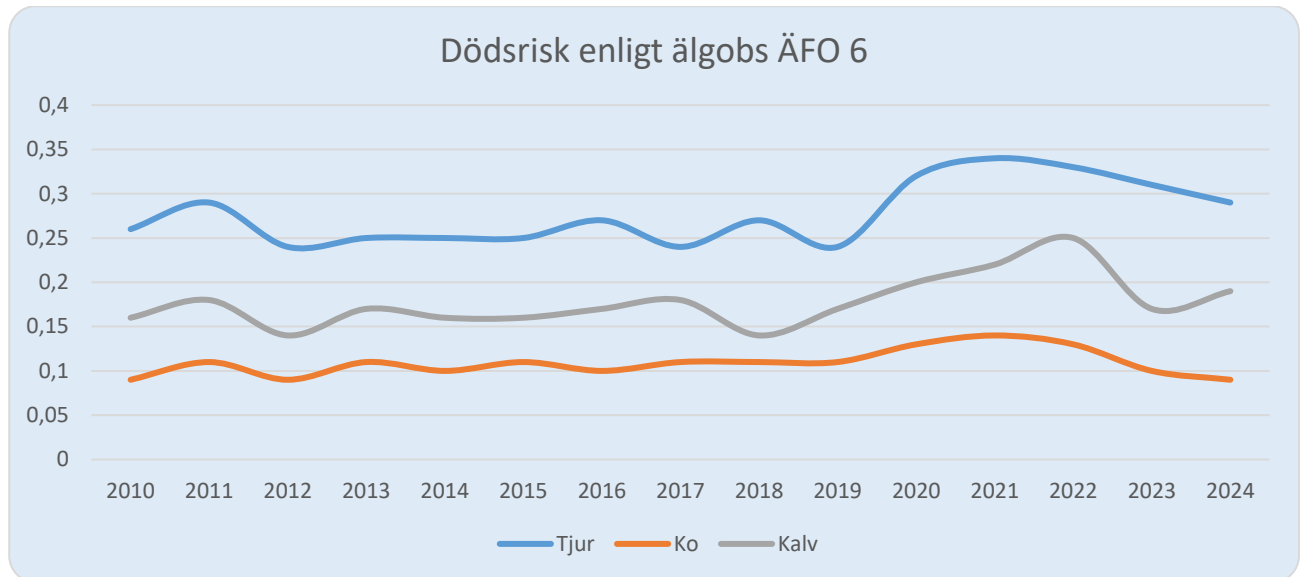
Inom detta område har dödsrisken för samtliga kategorier älgar långsamt sjunkit över tid. Man har blivit allt mer återhållsam under september från 2010 och fram till den senaste säsongen främst vad gäller ko och kalv. Denna sjunkande trend förstärks för samtliga kategorier under 2024 och för både tjur, ko och kalv har nivån på viljan att fälla de älgar man ser inte varit lägre något år under perioden än den var den senaste säsongen.

ÄFO 6:

Samtliga kategorier älg har en långsiktigt ökande dödsrisk inom detta område fram till för något år sedan. Något som sticker ut är den klart stigande kurvan för kalv från 2018 till 2022. En tydligt ökande återhållsamhet vad gäller att fälla de vuxna djur man ser kan ses de senaste tre säsongerna medan viljan att fälla kalv varierar över tid

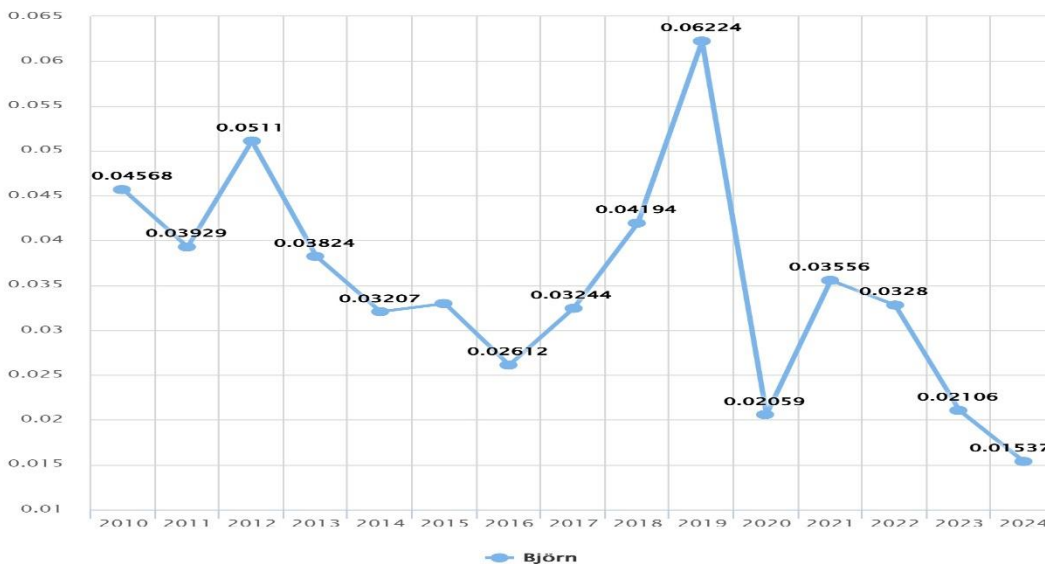

Björnens inverkan på älgstammen/älgobsen

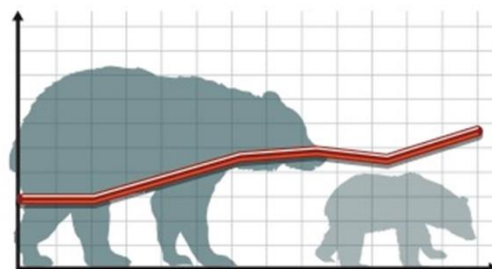
Att björnen genom sin kalvpredation under sommaren påverkar en älgstam är helt klart. Hur mycket detta påverkar älgstammen är något oklart men en svag älgstam påverkas mer än en tät och älgstammen i Norrbotten har blivit allt glesare under många år. Norrbotten har under ett antal år haft en jakt på björn (skydds- och licensjakt) med målet att sänka stammen. Detta verkar ha gett effekt på björnstammen vilket kan ses i diagrammet från björnobsen nedan och kan delvis vara en förklaring till det goda kalvåret vi hade 2024. En kombination av ett antal års återhållsamhet på äldre kor, ett bra älgväder sommaren 2024 och en lägre björnstam har nog gemensamt bidragit till årets resultat. Nu är frågan för jägarkåren hur vi vill ha det med björnarna i länet. Ska vi ha en meningsfull licensjakt på björn krävs en relativt stor björnstam att utgå från. Vill vi istället sänka den till en miniminivå för att minska trycket på älgkalvarna kommer uttaget i första hand ske via skyddsjakterna.

Rovdjursobs per 100 mantimmar: Rovdjursobs per 100 mantimmar björn Norrbottens län 2010–2024

RAPPORTERA ÄVEN BJÖRN, VARG, JÄRV OCH LO!

- Detta görs under samma observationsperiod som älgobs och ger ett indexvärde för de stora rovdjurens utveckling.
- Rapportera gärna direkta observationer och spårobservationer av de stora rovdjuren under hela året i Skandobs som är ett öppet rapporteringssystem. Enklast är att ladda hem en applikation som heter Skandobs touch till telefonen.

Älgobs - Instruktion för jaktlaget 15

Jakten 2024/2025

Älg-obsen visar nivån på älgstammen i september vilket är ett resultat av avskjutningen året innan. När årets älg-obs är färdigställd har ännu en säsongs avskjutning genomförts. Hur denna påverkar stammen ser vi först kommande år. Avskjutningen sammanställs av Länsstyrelsen och kommer att vara klar för presentation och analyser först under vårvintern.

Trots ett ökat intresse för kvalitetsarbete i älgförvaltningen så har vi fortsatt en relativt låg avskjutning av kalv vilket riskerar att leda till en fortsatt låg medelålder totalt sett i älgstammen. Det vi sett i älgobsen detta år tyder dock på att några år med låg avskjutning av vuxna kor har gett effekt genom en betydligt bättre reproduktion. Vi ser också att trots den fortsatt höga avskjutningen av vuxna tjurar så ökar nivån på tjur enligt älgobs i princip över hela länet. Detta tyder återigen på att en högre medelålder på kor ger en övervikt av tjurkalvar vid födsel som sedan visar sig i en högre andel vuxna tjurar i älgobsen året därpå. För en förbättrad tjurandel i stammen behöver vi alltså flytta jakttrycket från tjur till kalv och inte från tjur till kor. Vi kan också konstatera att även områden med en låg nivå på tjurarna under detta år har en mycket bra reproduktion medan områden med god tjurandel visar upp en svagare reproduktion. Vi ser i dagsläget ingen effekt alls av att låg andel tjur skulle vara begränsande för kalvsättningen. Däremot finns risk att tjurarna är unga och därmed blir det svårt att hålla någon kvalitet att tala om vad gäller de avelstjurar vi vill ha.

Man kan löpande följa avskjutningen via www.algdata.se men siffrorna är inte helt säkert färdiga förrän samtliga jaktområden har slutrapporterat sin avskjutning. Här är det av stor vikt att älgar som fällt rapporteras in enligt regelverket vilket innebär senast 14 dagar efter att de fällts.

För att förbättra vår kunskap om älgstammen och dess kvalitet uppmanar vi också alla jaktlag att rapportera in vikter och även ålder på de fällda älgarna. Vill eller kan man inte genomföra tandsnittning för åldersbestämning kommer vi långt med att skilja ut fjolingar från äldre älgar. Det görs enkelt utan tandsnittning och hjälper oss att få en bild över älgstammens utveckling.

Vill du titta närmare på kurvorna som ligger till grund för ovanstående så återfinns allt på www.viltdata.se

Vi hoppas på en ökande inrapportering av älg-obsdata under jakten 2025 och att allt fler nyttjar möjligheten att själva lägga in sina data direkt i databasen via viltdata.se (eller jaktrapport.se om jaktlaget är kopplat mot detta system)

Du kan också läs Jägareförbundets nya handlingsplan älg och ”verktygslådan” för att se hur man kan agera för att styra sin älgstam åt rätt håll vad gäller kvalitén

<https://jagareforbundet.se/utbildning/studieplaner/verktygslada-battre-algforvaltning/>

Nedtecknandet och slutsatserna utifrån älg-obskurvorna har gjorts av Björn Sundgren, jaktvårdskonsulent Jägareförbundet Norr